

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 80/03-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. apríla 2003 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. K. S., bytom B., t. č. Ústav na výkon väzby Nitra, zastúpenej advokátom JUDr. E. V., B., vo veci porušenia jej základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu v Nitre sp. zn. 1 Tpr 55/00 z 19. mája 2000, uzneseniami Krajského súdu v Nitre sp. zn. 3 To 149/00 z 31. mája 2000 a sp. zn. 1 T 2/01 z 26. januára 2001, 20. augusta 2001, 11. decembra 2001 a 1. júla 2002 a uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 To 5/02 zo 7. februára 2002, sp. zn. 5 To 11/01 z 8. marca 2001, sp. zn. 5 To 49/02 z 26. septembra 2002, sp. zn. 5 To 48/02 z 28. novembra 2002 a 5. februára 2003, za účasti Okresného súdu v Nitre, Krajského súdu v Nitre a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. K. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 25. marca 2003 doručené podanie JUDr. K. S., bytom B., t. č. Ústav na výkon väzby Nitra (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. E. V., B., označené ako „Podnet na začatie konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky podľa čl. 130 ods. 3 Ústavy SR pre

porušenie práv fyzickej osoby ust. § 17 ods. 2 a 5 Ústavy SR“. Z obsahu podania sťažovateľky vyplýva, že ide o sťažnosť podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ktorou sťažovateľka namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy uznesením Okresného súdu v Nitre (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 Tpr 55/00 z 19. mája 2000, uzneseniami Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 To 149/00 z 31. mája 2000 a sp. zn. 1 T 2/01 z 26. januára 2001, 20. augusta 2001, 11. decembra 2001 a 1. júla 2002 a uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 To 5/02 zo 7. februára 2002, sp. zn. 5 To 11/01 z 8. marca 2001, sp. zn. 5 To 49/02 z 26. septembra 2002, sp. zn. 5 To 48/02 z 28. novembra 2002 a 5. februára 2003.

Zo sťažnosti vyplýva, že uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 To 48/02 z 5. februára 2003, ktorým bola zamietnutá žiadosť sťažovateľky o prepustenie z väzby na slobodu, bolo sťažovateľke doručené 12. februára 2003. Sťažovateľka uviedla, že najvyšší súd odôvodnil toto rozhodnutie tým, že *„dôvody väzby u všetkých obžalovaných trvajú v nezmenenom rozsahu a preto ich žiadosti podľa § 72 ods. 2 Tr. por. zamietol. Ďalej dôvodil, že až po skončení odvolacieho konania a po vydaní rozhodnutia odvolacieho senátu, bude možné s istotou konštatovať, či dokazovanie bolo postačujúce, alebo či bude prichádzať do úvahy doplnenie ešte ďalšieho dokazovania. Poukazuje na zvukový záznam ako na záznam, ktorý bol vykonaný v súlade so zákonom, ktorú skutočnosť v odvolaní napádame a vyslovujeme názor, že ide o dôkaz ktorý bol získaný spôsobom porušujúcim osobnostné práva. Navyiac uvedený dôkaz nespája s mojou osobou. Považujem za potrebné ešte uviesť, že zvukový záznam na ktorý sa poukazuje bol vykonaný v čase, keď som už vyše dva týždne bola vo väzbe“*.

V sťažnosti sťažovateľka ďalej okrem iného uviedla:

„Je povinnosťou súdu skúmať vyváženosť verejného záujmu a práva na osobnú slobodu. Súd nesmie pripustiť, aby bola narušená rovnováha medzi nimi a nemá právo rozhodovať tak, aby obvinený musel znášať väčšiu ujmu ako to predpokladá ústava.

V priebehu trestného konania procesné súdy takto nepostupovali. Nezaoberali sa dôvodmi uvádzanými obžalovanou a jej obhajcami. Nechali bez povšimnutia klamlivé a vymyslené dôvody pre predĺženie väzby zo strany vyšetrovateľa. Navyiac uvádzali aj

dôvody väzby (ukončenie hlavného pojednávania ako aj odvolacieho konania, teda konania anonymne), ktoré pre zdôvodnenie väzby podľa § 67 ods. 1 písm. b Trestného poriadku nie je možné uznať. To je vec súdov pri hodnotení dôkazov a nie je možné prípadný problém súdu riešiť na ujmu obžalovanej.

Okresnému súdu v Nitre vytykám, že ma vzal nezákonne do väzby. Dôvody väzby, tak ako to uvádza súd vo svojom uznesení č. 1 Tpr 55/00 zo dňa 19. 5. 2000 nevychádzajú z dôkazov, ale len z predpokladu a vlastného názoru postaveného na tomto podklade. Krajskému súdu v Nitre vytykám paušálne zamietnutie žiadostí o prepustenie na slobodu, ako aj oneskorené rozhodovanie. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky vytykám paušálne zamietnutie sťažností, ktoré boli podávané proti uzneseniu Krajskému súdu v Nitre. Zároveň mu vytykám paušálne zamietnutie žiadosti o moje prepustenie na slobodu, ako aj tú skutočnosť, že v jeho rozhodnutiach nie je uvedený žiaden konkrétny a existujúci dôvod, odôvodňujúci ďalšie trvanie väzby.

Z uznesení Okresného súdu v Nitre, Krajského súdu v Nitre, ako aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, tak ako som to hore uvádzala, je vidieť, že podmienku Ústavy Slovenskej republiky všeobecné súdy nerešpektovali. Ani z jedného rozhodnutia nie je zrejmý konkrétny dôvod mojej väzby. Súdy nerozhodovali na základe dôkazov, ale rozhodovali len na základe predpokladov a abstraktných úvah, resp. uvádzali dôvody, ktorým ust. § 67 ods. 1 písm. b Trestného poriadku neposkytuje ochranu, resp. na mňa sa nevzťahujú. Z uvedeného je zrejmé, že nesiem väčšiu obeť pre naplnenie záujmov štátu, ako je možné odo mňa požadovať (bola narušená primeraná a spravodlivá rovnováha medzi záujmami štátu a právom na osobnú slobodu) a tým došlo k porušeniu môjho základného práva podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy SR, súdmi Slovenskej republiky.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 17 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (odsek 2 prvá veta). Do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu (odsek 5).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nie je ústavný súd príslušný, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

1. Pretože vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu sp. zn. 1 Tpr 55/00 z 19. mája 2000, uzneseniam krajského súdu sp. zn. 3 To 149/00 z 31. mája 2000 a sp. zn. 1 T 2/01 z 26. januára 2001, 20. augusta 2001, 11. decembra 2001 a 1. júla 2002 a uzneseniam najvyššieho súdu sp. zn. 5 To 5/02 zo 7. februára 2002, sp. zn. 5 To 11/01 z 8. marca 2001, sp. zn. 5 To 49/02 z 26. septembra 2002, sp. zn. 5 To 48/02 z 28. novembra 2002 bola už sťažnosť sťažovateľky uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 33/03-12 zo 6. marca 2003 odmietnutá ako podaná oneskorene, bolo potrebné v tejto časti predmetnú sťažnosť odmietnuť pre neprípustnosť podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde. V každom prípade bola sťažnosť v tejto časti podaná v čase, keď už uplynula lehota dvoch mesiacov ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

2. Naproti tomu sťažovateľka podala včas predmetnú sťažnosť proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 5 To 48/02 z 5. februára 2003. Ústavný súd teda konštatuje, že len vo vzťahu k tomuto uzneseniu najvyššieho súdu sa mohol zaoberať námietkami sťažovateľky o porušení jej práv podľa označeného článku ústavy. Ďalej ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka tieto námietky odôvodnila rovnako ako pri predchádzajúcej sťažnosti vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 33/03, že podstata týchto námietok spočíva v tvrdení sťažovateľky *„o paušálnom zamietnutí“* jej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu a v jej tvrdení, že v napadnutom rozhodnutí *„nie je uvedený žiaden konkrétny a existujúci dôvod, odôvodňujúci ďalšie trvanie väzby“*.

Z napadnutého uznesenia, ktorým najvyšší súd podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku žiadosti obžalovaných vrátane sťažovateľky zamietol, vyplýva, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 1 T 2/01 z 1. júla 2002 bola sťažovateľka spolu s ďalšími obžalovanými uznaná za vinnú z trestného činu podvodu spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 250 ods. 1 a 5 Tr. zák. a bol jej za to uložený trest odňatia slobody, že proti tomuto rozsudku podali odvolanie všetci obžalovaní, ako aj krajský prokurátor, že na verejnom zasadnutí konanom na najvyššom súde 9. januára 2003, predmetom ktorého bolo rozhodnúť o odvolaniach krajského prokurátora a všetkých obžalovaných, vzniesol obhajca sťažovateľky námietku zaujatosti voči predsedovi senátu a členom senátu a že najvyšší súd uznesením sp. zn. Ndt 3/03 zo 16. januára 2003 rozhodol o ich nevlúčení.

Z napadnutého uznesenia ďalej vyplýva, že na verejnom zasadnutí 9. januára 2003 obžalovaní vrátane sťažovateľky *„prostredníctvom svojich obhajcov podali žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, pričom (...) čo sa týka dôvodu tzv. kolúznej väzby podľa § 67 ods. 1 písm. b) Tr. por. v podstate všetci obžalovaní zhodne uvádzali, že v konaní pred súdom pri rozhodovaní o otázke ďalšieho trvania ich väzby neboli konkretizované žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by u nich zakladali obavu, že sa budú navzájom ovplyvňovať. Všetci zhodne tvrdili, že takáto obava u nich od počiatku neexistovala a len sa predpokladala (...)“*.

Najvyšší súd v napadnutom uznesení ďalej uviedol, že *„Vzhľadom k tomu, že v priebehu trestného konania bolo dôkazmi bez akýchkoľvek pochybností preukázané*

opakované ovplyvňovanie medzi obžalovanými navzájom, dôvod kolúznej väzby v zmysle § 67 ods. 1 písm. b) Tr. por. u všetkých obžalovaných teda naďalej trvá. (...) zo zvukových záznamov telefónnych hovorov účastníckych staníc patriacich obžalovaným A. V. a N. K. (...) vyplýva, že všetci obžalovaní sa už po začatí trestného stíhania navzájom ovplyvňovali a informovali tak v smere, ktorý z nich čo bude resp. čo vypovedal, alebo sa dohovárali na vzájomnom postupe pri niektorých procesných úkonoch, ktoré mali byť ešte vykonané (...) Z tohto pohľadu potom skutočne existuje reálna obava, že by obžalovaní v takomto konaní pokračovali v snahe ovplyvniť aj v odvolacom konaní postoj a vyjadrenia obžalovaného N. K., naviac keď všetci z nich ešte navrhli doplniť dokazovanie aj o ďalšie dôkazy, o potrebe vykonania ktorých môže Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd rozhodnúť až po vykonaní verejného zasadnutia v rámci záverečnej porady senátu“.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd nezistil „paušálne zamietnutie“ žiadosti sťažovateľky o prepustenie z väzby na slobodu napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Ústavný súd taktiež nezistil medzi dôvodmi a skutočnosťami, ktoré sťažovateľka uvádzala v konaní pred ústavným súdom, žiadny taký dôvod alebo skutočnosť, ktoré by mohli spochybniť právne závery najvyššieho súdu o existencii a relevantnosti uvedených zákonných dôvodov väzby alebo by sa inak javili ako zjavne neodôvodnené či svojvoľné.

Z čl. 127 ústavy vyplýva, že ústava rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd

vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (napr. II. ÚS 55/98).

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom pre odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (*mutatis mutandis* III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná ďalšia judikatúra). Vzhľadom na to, že ústavný súd nezistil na základe obsahu námietok sťažovateľky uvedených v jej sťažnosti žiadnu možnosť porušenia označenej základnej slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, predmetnú sťažnosť, pokiaľ ide o napadnuté uznesenie najvyššieho súdu z 5. februára 2003, odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. apríla 2003